

Οι επιπτώσεις και οι προσπάθειες αντιμετώπισης της πανδημίας Διεθνή συγκριτικά στοιχεία από τη βάση δεδομένων του ΟΟΣΑ

Ράλλης Γκέκας
Δρ. Οικονομικών ΤΑ

Μετά από δύο χρόνια πανδημίας COVID-19, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής και οι ενεργοί πολίτες χρειάζονται εργαλεία για να αξιολογήσουν, επανακαθορίσουν, διορθώσουν και σχεδιάσουν τις προσπάθειες ανασυγκρότησης της κοινωνίας και ανάκαμψης της οικονομικής δραστηριότητας. Αυτό σημαίνει αντιμετώπιση των διαρθρωτικών ανισοτήτων, επιτάχυνση της πράσινης μετάβασης και ενίσχυση της ανθεκτικότητας απέναντι στις μελλοντικές προκλήσεις. Με στόχο να ενισχύσει το παραπάνω έργο ο ΟΟΣΑ δημιούργησε τη βάση δεδομένων ***Monitoring country's recovery efforts*** (2021).

Από τη βάση δεδομένων αυτή επιλέχθηκαν δώδεκα δείκτες, οι πιο αντιπροσωπευτικοί σύμφωνα με τον γράφοντα, που θα μπορούσαν να συμβάλλουν στο σχετικό διάλογο στη χώρα μας. Είναι σημαντικό ο διάλογος αυτός να βασίζεται σε πραγματικά και επίκαιρα δεδομένα, ώστε οι συγκριτικές αξιολογήσεις και οι πολιτικές προτάσεις, που μπορούν να εξαχθούν, να είναι περισσότερο ορθολογικές.

Οι δείκτες που επιλέχθηκαν είναι:

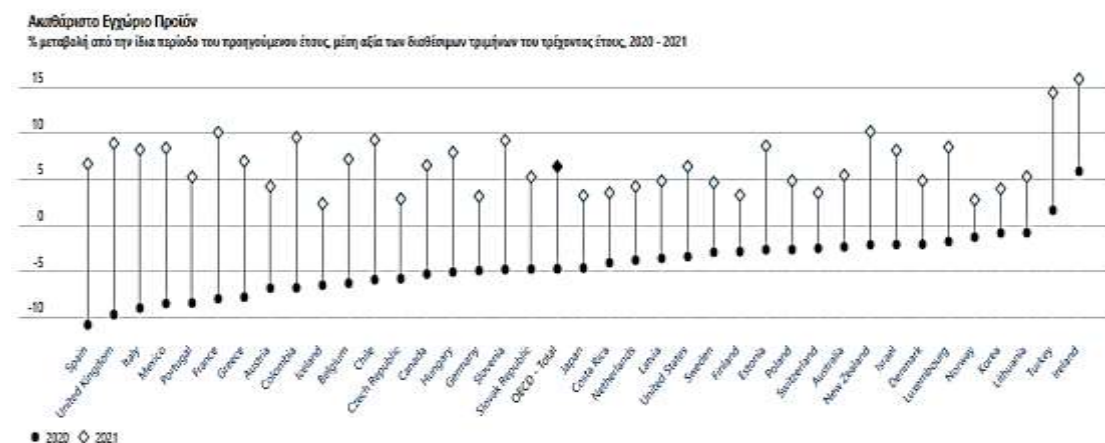
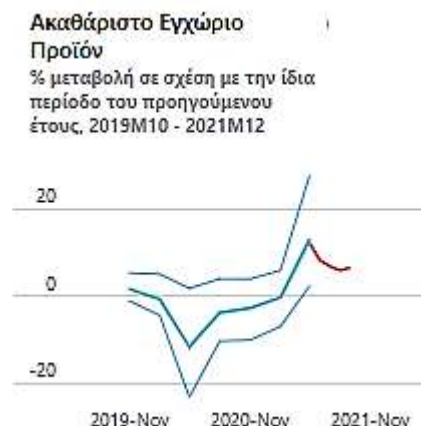
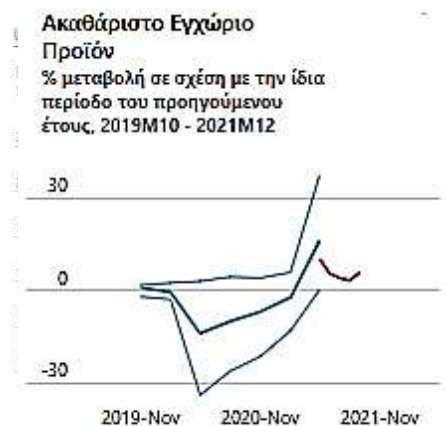
1. Μεταβολή ΑΕΠ
2. Διαθέσιμο οικογενειακό εισόδημα
3. Άτομα που δυσκολεύονται να τα βγάλουν πέρα
4. Άνεργοι, υποαπασχολούμενοι
5. Νέοι που δεν βρίσκονται σε απασχόληση, εκπαίδευση ή κατάρτιση
6. Συνολικός όγκος ωρών εργασίας
7. Ποσοστό θνησιμότητας
8. Άτομα πλήρως εμβολιασμένα
9. Ακαθάριστες επενδύσεις
10. Χρέος Γενικής Κυβέρνησης
11. Εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου
12. Εμπιστοσύνη στην Εθνική κυβέρνηση

Σε όλους τους παραπάνω δείκτες γίνεται καταρχήν μία σύγκριση των μεταβολών τους, στην Ελλάδα και το Μέσο Όρο των κρατών - μελών του ΟΟΣΑ. Κατόπιν, παρουσιάζονται, σε ενιαίο γράφημα, οι επιδόσεις όλων των κρατών- μελών και τέλος, παρατίθεται ένα μικρό διευκρινιστικό σημείωμα, από τη βάση δεδομένων του ΟΟΣΑ, για τη σκοπιμότητα και τη συγκρότηση του κάθε δείκτη χωριστά.

Δείκτης 1

Ελλάς

ΟΟΣΑ

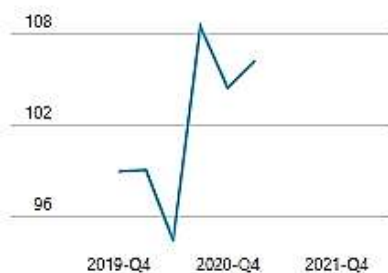
Η πανδημία του COVID-19 και οι σχετικοί περιορισμοί έπληξαν σημαντικά τμήματα της οικονομίας. Οι ρυθμοί αύξησης του ΑΕΠ αποτυπώνουν την οικονομική παραγωγή σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος και ως εκ τούτου ρίχνουν φως στο εάν η οικονομική δραστηριότητα επιστρέφει στα προ κρίσης επίπεδα. Οι τομεακές αναλύσεις (τομέας πάνω και κάτω), που παρουσιάζονται εδώ παρέχουν μια ένδειξη για το εάν η ανάπτυξη είναι ευρείας βάσης, δείχνοντας έναν σταθμισμένο μέσο όρο των ρυθμών αύξησης του ΑΕΠ των ταχύτερα και βραδύτερα αναπτυσσόμενων τομέων. Και οι δύο αυτοί αντιπροσωπεύουν μια δέσμη τομέων που αποτελούν περίπου το 20% της οικονομίας.

Δείκτης 2

Ελλάς

ΟΟΣΑ

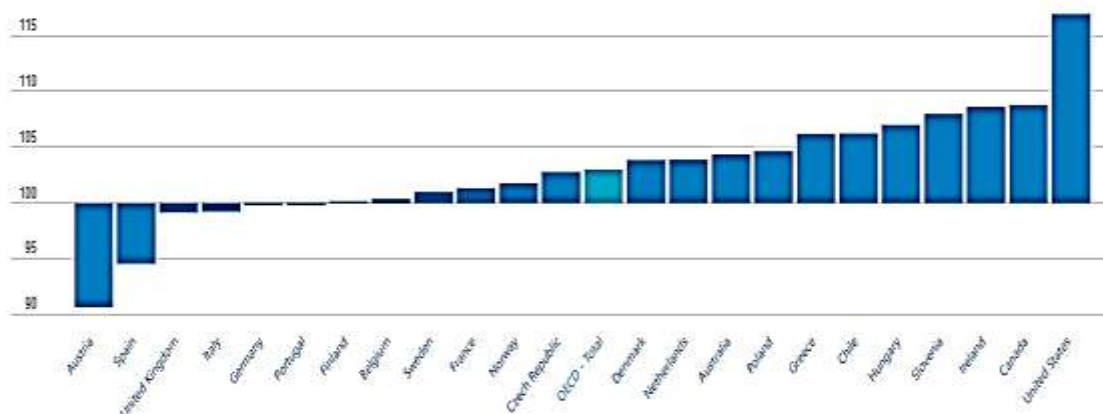
Διαθέσιμο εισόδημα
νοικοκυριού ανά άτομο
Τιμή δείκτη, όπου 2019 = 100,
2019-Q4 - 2021-Q4

Διαθέσιμο εισόδημα
νοικοκυριού ανά άτομο
Τιμή δείκτη, όπου 2019 = 100,
2019-Q4 - 2021-Q4

Διαθέσιμο εισόδημα νοικοκυριού ανά άτομο
Τιμή δείκτη, όπου 2019 = 100, 2021-1ο τρίμηνο

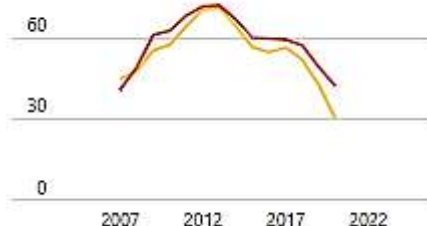
Το εισόδημα των νοικοκυριών, ανά άτομο, παρέχει μια ένδειξη του οικονομικού αντίκτυπου της πανδημίας και της ανάκαμψης στις υλικές συνθήκες του μέσου νοικοκυριού. Αποτυπώνει το εισόδημα, που έχουν στη διάθεσή τους τα νοικοκυριά, μετά την πληρωμή άμεσων φόρων και κοινωνικών εισφορών και αφού λάβουν χρηματικές μεταβιβάσεις από το κράτος. Δεν περιλαμβάνονται μεταφορές σε είδος. Τα δεδομένα προσαρμόζονται στον πληθωρισμό, πράγμα που σημαίνει ότι δείχνουν πόσο το εισόδημα των νοικοκυριών έχει αυξηθεί ή συρρικνωθεί μετά την προσαρμογή για αλλαγές στην αγοραστική δύναμη του χρήματος.

Δείκτης 3

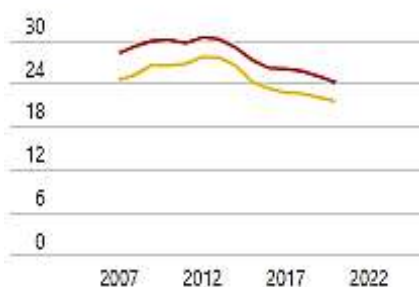
Ελλάς

ΟΟΣΑ

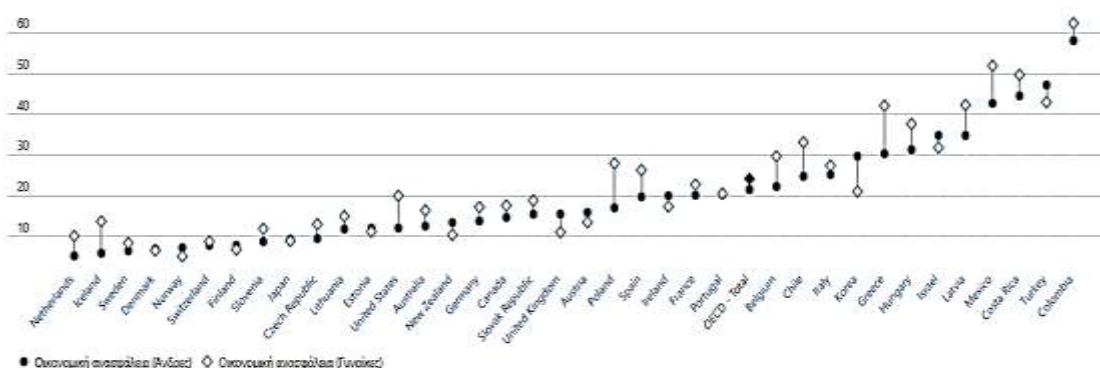
Άτομα που αναφέρουν ότι
δυσκολεύονται να τα
βγάλουν πέρα με το
οικογενειακό τους εισόδημα
% του πληθυσμού, άνδρες και
γυναίκες, 2007 - 2021

Άτομα που αναφέρουν ότι
δυσκολεύονται να τα
βγάλουν πέρα με το
οικογενειακό τους εισόδημα
% του πληθυσμού, άνδρες και
γυναίκες, 2007 - 2021

Άτομα που αναφέρουν ότι δυσκολεύονται να τα βγάλουν πέρα με το οικογενειακό τους εισόδημα
% του πληθυσμού, άνδρες και γυναίκες, 2020

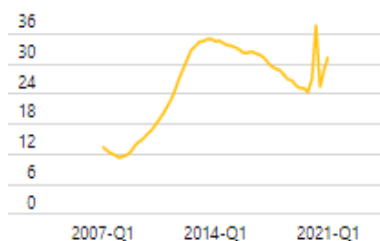
Τα άτομα με χαμηλό εισόδημα είναι ιδιαίτερα ευάλωτα σε οικονομικούς κλυδωνισμούς. Δυστυχώς, τα διεθνώς συγκρίσιμα στοιχεία για την οικονομική ανασφάλεια δεν είναι πολύ επίκαιρα. Αυτός ο δείκτης βασίζεται στις δυσκολίες, που αντιμετωπίζουν οι άνθρωποι με το εισόδημα του νοικοκυριού τους. Δείχνει το ποσοστό των ατόμων που αναφέρουν ότι δυσκολεύονται ή τα βγάζουν πέρα πολύ δύσκολα. Τα άτομα με χαμηλό εισόδημα είναι ιδιαίτερα ευάλωτα σε οικονομικούς κλυδωνισμούς.

Δείκτης 4

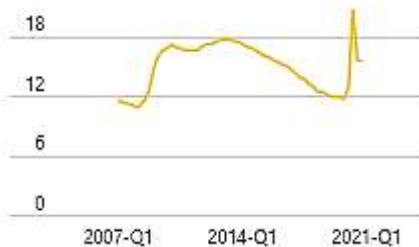
Ελλάς

ΟΟΣΑ

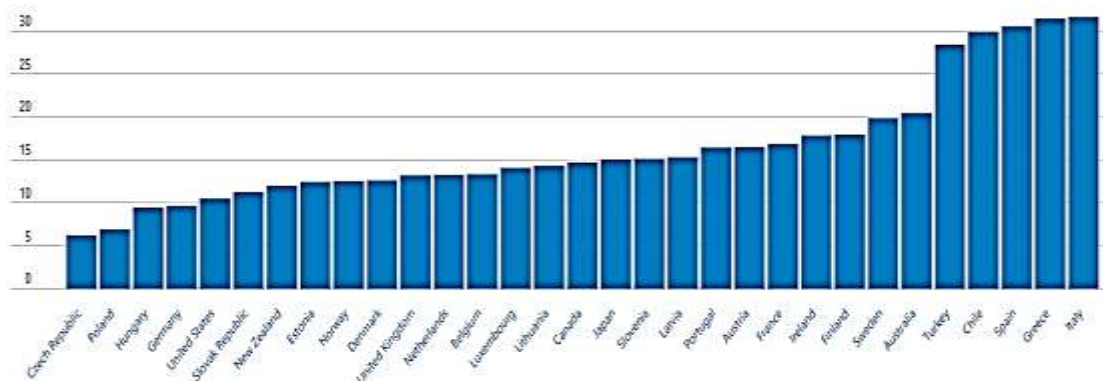
Άνεργοι, αποθαρρυνόμενοι
εργαζόμενοι και
υποαπασχολούμενοι
% του εργατικού δυναμικού,
άνδρες και γυναίκες, 2007Q1 -
2021Q4

Άνεργοι, αποθαρρυνόμενοι
εργαζόμενοι και
υποαπασχολούμενοι
% του εργατικού δυναμικού,
άνδρες και γυναίκες, 2007Q1 -
2021Q4

Άνεργοι, αποθαρρυνόμενοι εργαζόμενοι και υποαπασχολούμενοι
% του εργατικού δυναμικού, άνδρες και γυναίκες, 4ο τρίμηνο 2021 ή πιο πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία

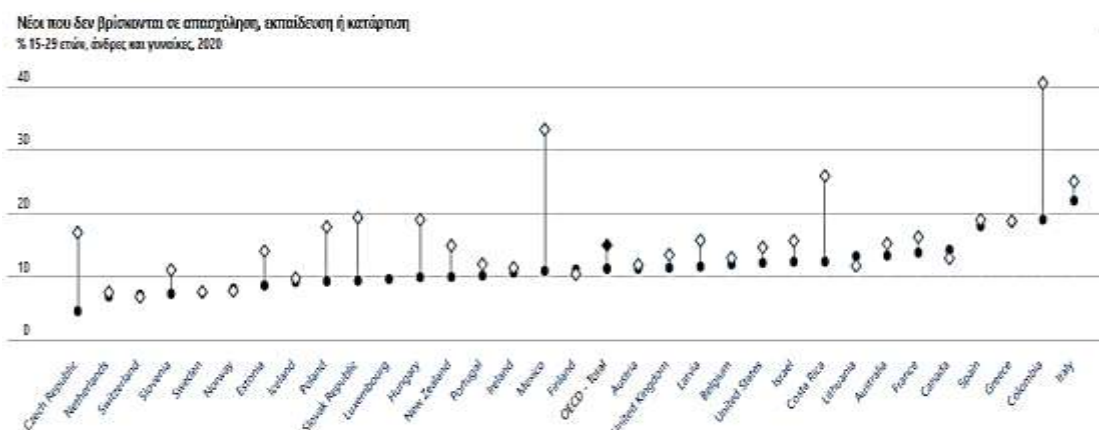
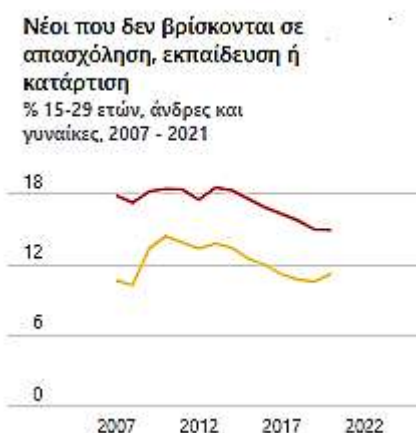
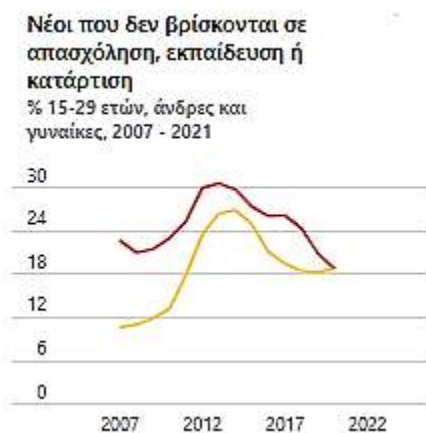

Η εργασία εκπληρώνει πολλαπλές σημαντικές λειτουργίες για τη ζωή των ανθρώπων. Εκτός από την παροχή εισοδήματος, παρέχει κοινωνική αλληλεπίδραση, ευκαιρίες για απόκτηση δεξιοτήτων και μάθησης και μπορεί να δώσει στους ανθρώπους αίσθηση νοήματος ή σκοπού. Η εκτίμηση του ποσοστού υποχρησιμοποίησης της εργασίας στοχεύει στο να εντοπίσει τις μόνιμες επιπτώσεις της χαλάρωσης της αγοράς εργασίας, η οποία αυξήθηκε σημαντικά, ως αποτέλεσμα των περιορισμών που σχετίζονται με την πανδημία. Περιλαμβάνει στον αριθμητή τους άνεργους, τους αποθαρρυνόμενους (δηλαδή άτομα που δεν ανήκουν στο εργατικό δυναμικό, που δεν αναζήτησαν ενεργά εργασία τις τελευταίες τέσσερις εβδομάδες, αλλά που επιθυμούν και είναι διαθέσιμοι να εργαστούν) και τους υποαπασχολούμενους (δηλ. εργαζόμενους πλήρους απασχόλησης που εργάζονται λιγότερο από συνήθως κατά τη διάρκεια της εβδομάδας - αναφοράς της έρευνας για οικονομικούς λόγους και εργαζομένους με μερική απασχόληση που ήθελαν, αλλά δεν μπορούσαν να βρουν εργασία πλήρους απασχόλησης), που εκφράζεται ως αναλογία του εργατικού δυναμικού (παρανομαστής). Ως εκ τούτου, παρέχει μια ευρύτερη εικόνα της ανεργίας που υπερβαίνει τα τυπικά ποσοστά ανεργίας

Δείκτης 5

Ελλάς

ΟΟΣΑ

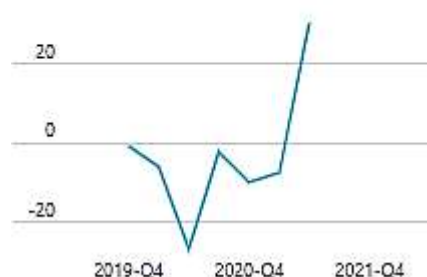
Όπως και σε προηγούμενες κρίσεις, οι νέοι κινδυνεύουν να υποστούν το μεγαλύτερο βάρος της κρίσης στην απασχόληση. Το ποσοστό NEET (νέοι που δεν φοιτούν, δε βρίσκονται σε κατάσταση εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης) είναι ένας ευρέως χρησιμοποιούμενος δείκτης, που καταγράφει το μερίδιο των νέων που αποκλείονται, τόσο από την απασχόληση όσο και από την εκπαίδευση και την κατάρτιση και επομένως κινδυνεύουν να έχουν άσχημες προοπτικές στη διάρκεια της ζωής τους.

Δείκτης 6

Ελλάς

ΟΟΣΑ

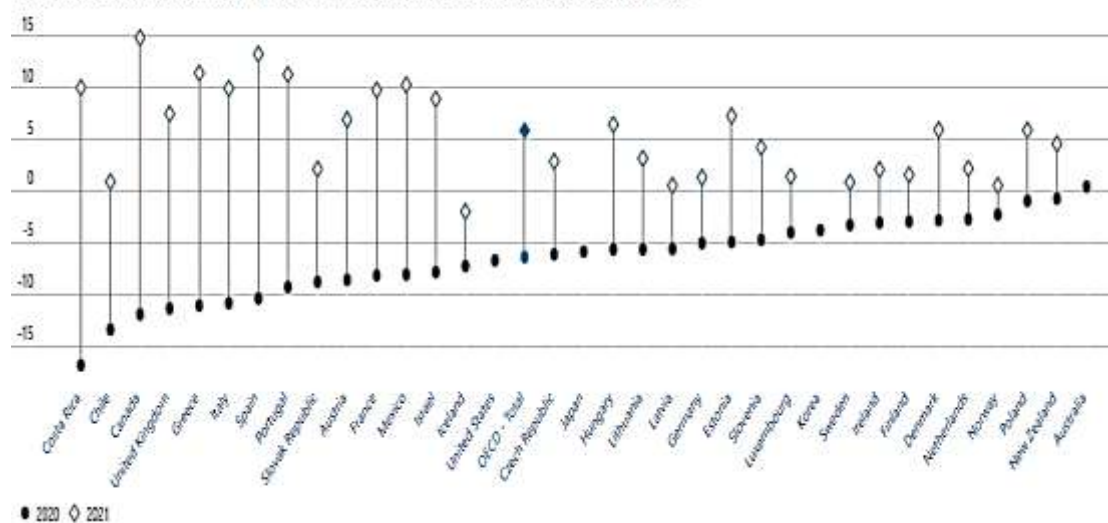
Συνολικός όγκος ωρών
εργασίας
% μεταβολή σε σχέση με την ίδια
περίοδο του προηγούμενου
έτους, 2019-Q4 - 2021-Q4

Συνολικός όγκος ωρών
εργασίας
% μεταβολή σε σχέση με την ίδια
περίοδο του προηγούμενου
έτους, 2019-Q4 - 2021-Q4

Συνολικός όγκος ωρών εργασίας
% μεταβολή από την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους, μέση αξία των διαθέσιμων τριμήνων του τρέχοντος έτους, 2020 - 2021

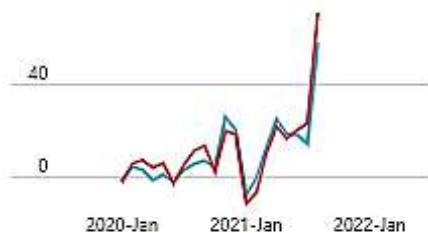
Τόσο το Lockdown, όσο και τα άλλα μέτρα για την αντιμετώπιση της πανδημίας, περιορίζουν την ικανότητα των εργαζομένων να κάνουν τη δουλειά τους. Αυτός ο δείκτης δείχνει αλλαγές στο συνολικό όγκο των ωρών εργασίας, από το ένα έτος στο άλλο, αντανακλώντας τις απώλειες που σχετίζονται με την πανδημία στις εισροές εργασίας. Οι ώρες εργασίας είναι σημαντικές για την παρακολούθηση των διαρθρωτικών αλλαγών στην οικονομία.

Δείκτης 7

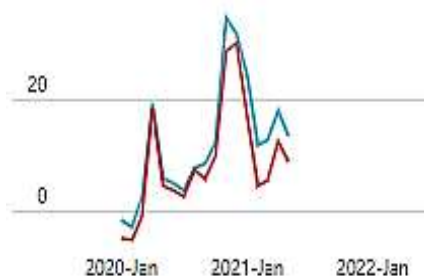
Ελλάς

ΟΟΣΑ

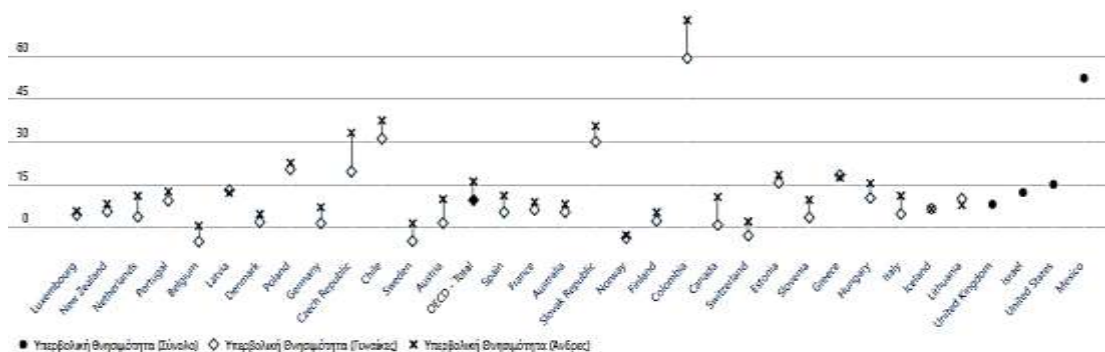
Ποσοστό θνησιμότητας σε σύγκριση με τον μέσο όρο της περιόδου 2015 έως 2019
% διαφορά, άνδρες και γυναίκες, 2020M1 - 2021M12

Ποσοστό θνησιμότητας σε σύγκριση με τον μέσο όρο της περιόδου 2015 έως 2019
% διαφορά, άνδρες και γυναίκες, 2020M1 - 2021M12

Ποσοστό θνησιμότητας σε σύγκριση με τον μέσο όρο της περιόδου 2015 έως 2019
% διαφορά, άνδρες και γυναίκες, μέση αξία διαστέλλοντων μηνών, 2021

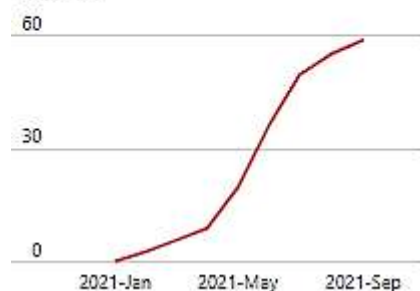
Σε πολλές χώρες, η πανδημία έχει οδηγήσει σε σημαντικές αυξήσεις στους θανάτους από κάθε αιτία, σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια. Αυτή η αύξηση μπορεί να οφείλεται σε θανάτους που σχετίζονται με τον COVID-19, καθώς και σε θανάτους που σχετίζονται με καθυστέρηση ή διαφυγή θεραπείας, λόγω υπερφορτωμένου συστήματος υγείας. Αυτός ο δείκτης συγκρίνει τον αριθμό των εβδομαδιαίων θανάτων με τον μέσο όρο που καταγράφηκε την περίοδο μεταξύ 2015 και 2019. Οι θετικές τιμές αντικατοπτρίζουν υψηλότερο ποσοστό θνησιμότητας, από αυτό που θεωρείται φυσιολογικό.

Δείκτης 8

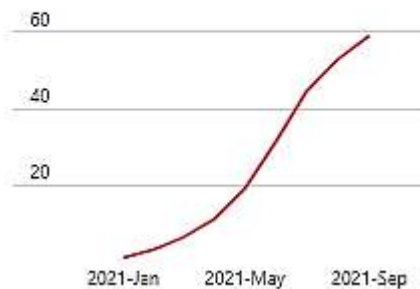
Ελλάς

ΟΟΣΑ

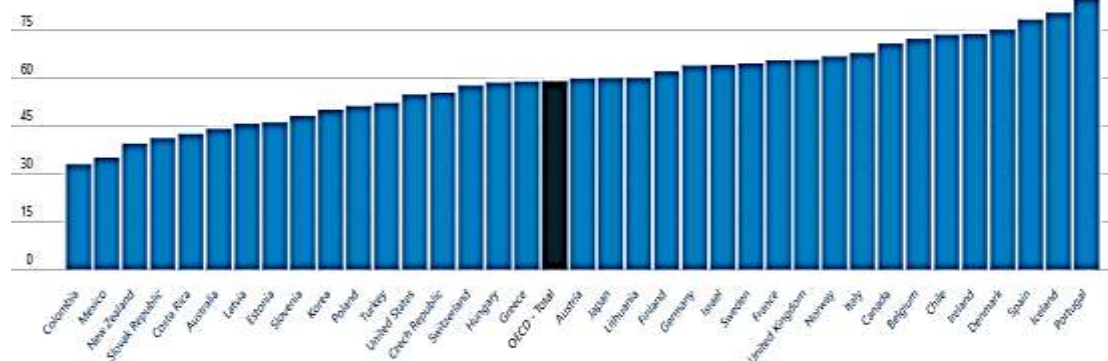
Άτομα πλήρως
εμβολιασμένα κατά του
COVID-19
% του πληθυσμού, 2021M1 -
2021M12

Άτομα πλήρως
εμβολιασμένα κατά του
COVID-19
% του πληθυσμού, 2021M1 -
2021M12

Άτομα πλήρως εμβολιασμένα κατά του COVID-19
% του πληθυσμού, 2021 M9

Τα εμβόλια αποτελούν βασικό εργαλείο για την οικοδόμηση ανθεκτικότητας του πληθυσμού έναντι της κρίσης COVID-19. Πλήρως εμβολιασμένα άτομα είναι αυτά που έχουν λάβει όλες τις δόσεις, που έχουν συνταγογραφηθεί από το εμβολιαστικό τους σχήμα (π.χ. 2 δόσεις για Pfizer/BioNTech, Moderna, Oxford/AstraZeneca κ.λπ. και 1 δόση για Johnson & Johnson, CanSino κ.λπ.). Οι εναλλακτικοί ορισμοί του πλήρους εμβολιασμού, π.χ. ότι έχει μολυνθεί από τον SARS-CoV-2 και έχει 1 δόση από ένα πρωτόκολλο 2 δόσεων, αγνοούνται για να μεγιστοποιηθεί η συγκρισιμότητα μεταξύ των χωρών.

Δείκτης 9

Ελλάς

ΟΟΣΑ

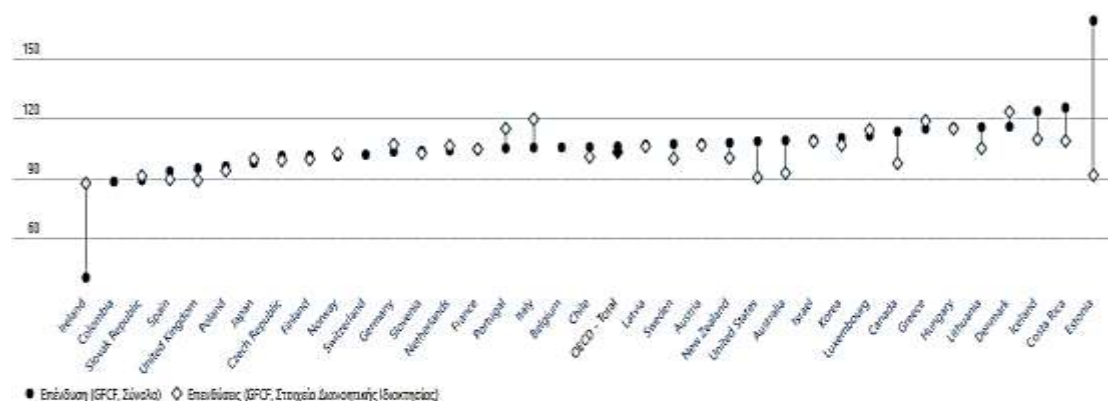
Ακαθάριστες επενδύσεις
παγίου κεφαλαίου
Τιμή ευρετηρίου, 2019 = 100,
2007Q1 - 2021Q4

Ακαθάριστες επενδύσεις
παγίου κεφαλαίου
Τιμή ευρετηρίου, 2019 = 100,
2007Q1 - 2021Q4

Ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου
Τιμή δείκτη, 2019 = 100, 2021Q2 ή τελευταίο διαθέσιμο τρίμηνο

Η ψηφιοποίηση και η κλιματική αλλαγή συνεπάγονται δομικούς μετασχηματισμούς των οικονομιών των χωρών του ΟΟΣΑ. Η διασφάλιση επιτυχημένων πράσινων και ψηφιακών μεταβάσεων απαιτεί σημαντικές επενδύσεις από κυβερνήσεις, νοικοκυριά και ιδιωτικές εταιρείες. Ο ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου (ΑΕΠΚ) δεσμεύει, τόσο τις δημόσιες όσο και τις ιδιωτικές επενδύσεις στην οικονομία. Αυτός ο δείκτης παρουσιάζει τις συνολικές επενδύσεις σε κατοικίες, κατασκευές, μηχανήματα και εξοπλισμό, παράλληλα με τις επενδύσεις σε περιουσιακά στοιχεία πνευματικής ιδιοκτησίας. Περιλαμβάνοντας δαπάνες για Έρευνα και Ανάπτυξη, λογισμικό υπολογιστών και βάσεις δεδομένων, ψυχαγωγικά, λογοτεχνικά και καλλιτεχνικά πρωτότυπα.

Δείκτης 10

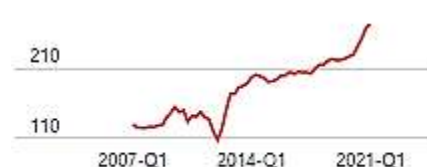
Ελλάς

ΟΟΣΑ

Χρέος

Γενική Κυβέρνηση

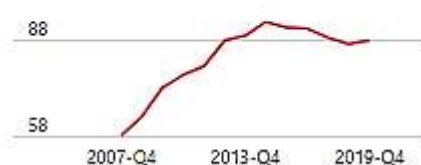
% του ΑΕΠ, 2007Q1 - 2021Q4

Χρέος

Γενική Κυβέρνηση

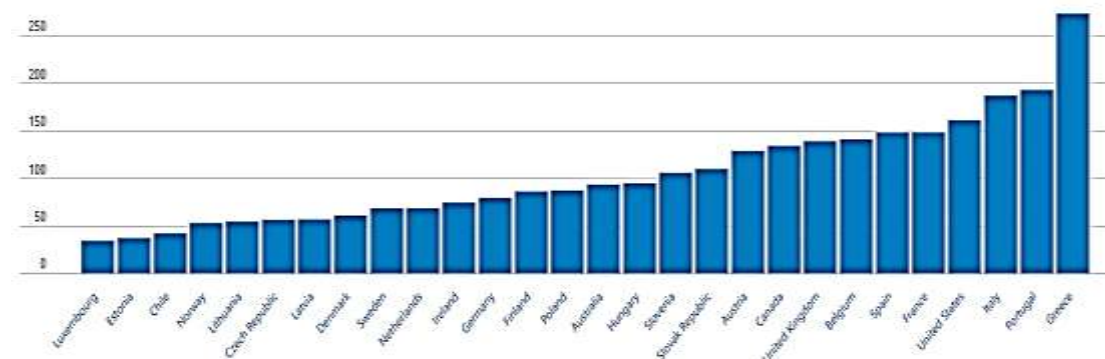
% του ΑΕΠ, 2007Q1 - 2021Q4

Χρέος

Γενική Κυβέρνηση

% του ΑΕΠ, 1ο τρίμηνο 2021

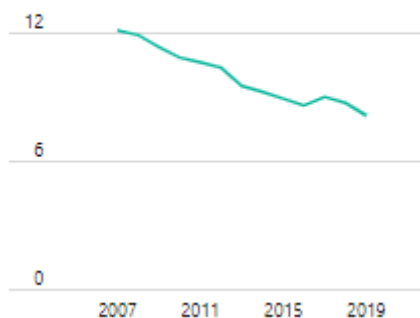
Ως αποτέλεσμα των σημαντικών πακέτων έκτακτης ανάγκης για τη στήριξη των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων, κατά τη διάρκεια της πανδημίας, το δημόσιο χρέος έχει αυξηθεί σε πολλές χώρες του ΟΟΣΑ. Κατά τη διάρκεια της ανάκαμψης, οι κυβερνήσεις θα πρέπει να εξισορροπήσουν την ανάγκη για δημόσιες επενδύσεις με τους μακροπρόθεσμους στόχους δημοσιονομικής βιωσιμότητας. Αυτός ο δείκτης μετρά το χρέος της γενικής κυβέρνησης, ως μερίδιο του ΑΕΠ, σε αγοραία αξία.

Δείκτης 11

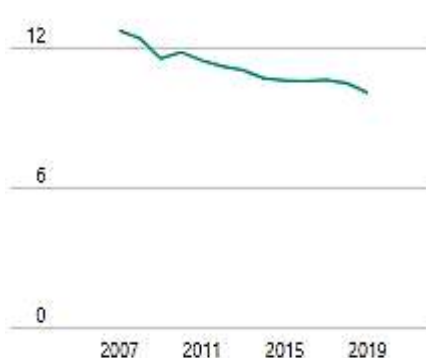
Ελλάς

ΟΟΣΑ

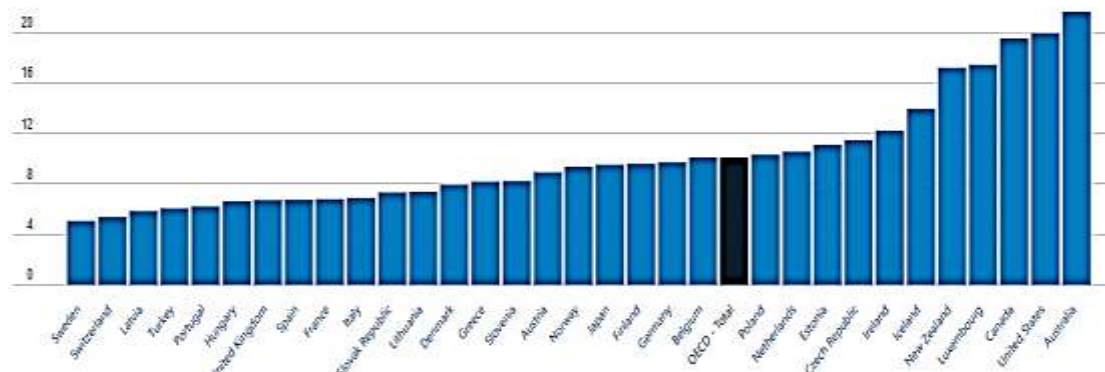
Εκπομπές αερίων του
θερμοκηπίου
Τόνοι κατά κεφαλήν, 2007 - 2021

Εκπομπές αερίων του
θερμοκηπίου
Τόνοι κατά κεφαλήν, 2007 - 2021

Εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου
Τόνοι κατά κεφαλήν, 2019 ή το τελευταίο διαθέσιμο έτος

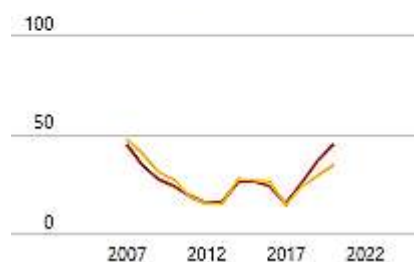
Η μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου αποτελεί βασικό μέρος των φιλοδοξιών των χωρών του ΟΟΣΑ για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Οι εκπομπές αερίων θερμοκηπίου αναφέρονται στις συνολικές εκπομπές CO₂ (εκπομπές από χρήση ενέργειας και βιομηχανικές διεργασίες, π.χ. παραγωγή τσιμέντου), CH₄ (εκπομπές μεθανίου από στερεά απόβλητα, ζώα, εξόρυξη λιθάνθρακα και λιγνίτη, ορυζώνες, γεωργία και διαρροές από φυσικό αέριο αγωγών), υποξείδιο του αζώτου (NO_x), υδροφθοράνθρακες (HFCs), υπερφθοράνθρακες (PFCs), εξαφθοριούχο θείο (SF₆) και τριφθοριούχο άζωτο (NF₃). Τα δεδομένα αποκλείουν το έμμεσο CO₂ και τις εκπομπές ή αφαιρέσεις από τη χρήση γης, την αλλαγή χρήσης γης και τη δασοκομία (LULUCF).

Δείκτης 12

Ελλάς

ΟΟΣΑ

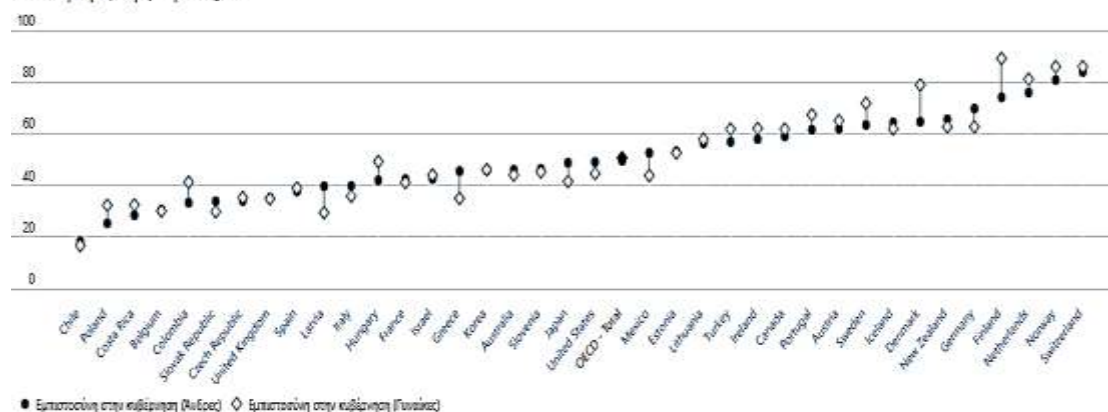
Οι άνθρωποι που αναφέρουν ότι έχουν εμπιστοσύνη στην εθνική κυβέρνηση
% του πληθυσμού, άνδρες και γυναίκες, 2007 - 2021

Οι άνθρωποι που αναφέρουν ότι έχουν εμπιστοσύνη στην εθνική κυβέρνηση
% του πληθυσμού, άνδρες και γυναίκες, 2007 - 2021

Οι άνθρωποι που αναφέρουν ότι έχουν εμπιστοσύνη στην εθνική κυβέρνηση
% του πληθυσμού, άνδρες και γυναίκες, 2020

Η εμπιστοσύνη των πολιτών στην κυβέρνησή τους αποτελεί ένδειξη ευρύτερης κοινωνικής ανθεκτικότητας. Η αντίδραση σε μεγάλα σοκ απαιτεί συλλογική δράση, που δεν μπορεί να επιτευχθεί όταν οι άνθρωποι δεν εμπιστεύονται τους εκλεγμένους αντιπροσώπους τους. Ωστόσο, η εμπιστοσύνη στην κυβέρνηση τείνει να μειώνεται μετά τις κρίσεις, ειδικά όταν οι κυβερνήσεις αποτυγχάνουν να αντιμετωπίσουν επαρκώς τις επιπτώσεις της κρίσης στις ζωές των ανθρώπων. Σε ορισμένες χώρες του ΟΟΣΑ, η μείωση της εμπιστοσύνης στην κυβέρνηση έχει επεκταθεί για δεκαετίες. Η παρακολούθηση της εμπιστοσύνης στην κυβέρνηση είναι επομένως σημαντική τόσο από κυκλική, όσο και από διαρθρωτική άποψη. Αυτός ο δείκτης παρουσιάζει το ποσοστό των ανθρώπων, που αναφέρουν ότι έχουν εμπιστοσύνη στην εθνική κυβέρνηση.

Η παρουσίαση των δεικτών, από τη βάση δεδομένων του ΟΟΣΑ, ως στόχο είχε τη συμβολή στο διάλογο και όχι στην εξαγωγή τελικών συμπερασμάτων σχετικά με την αποτελεσματικότητα ή μη της αντιμετώπισης της πανδημίας. Γεγονός που είναι αδύνατον στο μέτρο που βρισκόμαστε ακόμα σε «διάταξη μάχης».

Ενδιαφέρον όμως θα ήταν να εξειδικευτεί η συζήτηση αυτή στους Δήμους και τις Περιφέρειες. Για το λόγο αυτό σε επόμενο άρθρο θα παρουσιαστεί η πρόσφατη μελέτη - εκτίμηση του CEMR για τις οικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας στην Ευρωπαϊκή ΤΑ.

Για περισσότερα:

2021. OECD. Monitoring country's recovery efforts. OECD COVID-19 Recovery Dashboard. *How does your country fare in building back a stronger and more inclusive, green and resilient economy and society?*

https://www.oecd.org/coronavirus/en/recovery-dashboard?utm_source=Adestra&utm_medium=email&utm_content=OECD%20COVID-19%20Recovery%20Dashboard&utm_campaign=Stats%20Flash%2C%20October%202021&utm_term=sdd

Ημερομηνία τελευταίας πρόσβασης: 31/10/2021